



AÑO II

PALMA 18 DE SEPTIEMBRE DE 1898

NÚM. 85

DOMINICA XVI

DESPRÉS DE CINCOGESMA.

De còm devèm passar el sant Diumenje.

CONTA l' Evangèli d'avuy que Jesu-Crist, després d'haver preguntat als Mestres de la Lley y als Farisèus si era permès curar malalts en Dissapte (que p' els cristians es el Diumenje), no havent rebuda resposta, curá miraculosament á un hidròpich, y reeriminá á aquells hipòcritas que se feyan escrupol de practicar, en bon dia de festa, obres de Misericòrdia, però no s' en feyan de fer pecats. ¡Bona llissó p' els cristians del nostre temps!

Es de rigorós precepte que hem de colrer los Diumenjes y feste de guardar, tant perque es un tribut que devem á la glòria de Deu, en cuant son dies destinats per son culte, com perque se satisfá sa dignitat del homo, ab lo sant descans.

¡La glòria de Deu y la dignitat del homo! Justament el desconexer una cosa y altra, son dos mals socials dels més pitjors, en sa nostra època. Pochs son els qui entenen aqueixes paraules.

Se diu que el Deu del nostre sigle es la moneda, y que la dignitat de l' homo consisteix en fèr molts y bons negocis.

¡Ah! Encara que la nostra generació no tengués altres pecats més que aquests, bèn justificats y merescuts estarian els càstigs amb á que Deu l' afligeix. Sa nostra opinió es tan pessimista sobre aquest assumto que, per molt que pensam, no veym ni una sola classe de la Societat, que, per consol de regeneradora esperansa, pugá safarsé de responsabilitat. Si, còm altre temps Noè, Deu del cèl amollás una coloma, pera que se posás demunt terra axuta dels cristians que compleixen, ¿ahont los trobaria?

—¿Pues no son tants que cada diumenje van á Missa?

—No heu negam, però: ¿còm y amb quin esperit? ¿Serían molts que sabrían explicarmós amb á que consisteix sa Missa, y quins motius hey ha per dexarla d' ohir, en cas de cassos? Y, en mitja horeta que dura, ¿ja quedan santificades ses altres 23 y mitja que dura el dia?

Llavò n' hi há que diuen:—En haver estat á Missa, y no fent feyna, no es cap peccat que mos divertiguem.

A n' aquests, Sant Agustí los enfloca aquesta: *Manco mal feria un homo passant el dia de festa traybant, que estantse ociós dins es teatro; y més li valdria á una dona emplearló filant que no ballant.*

—¡Ensumau aqueix ramell!

MOSSEN JOAN.

SANT TOMÁS DE VILANOVA

Nasqué á un llogueret de la Mancha l' añ 1488, y prengué el nom de Vilanova per havershi criat.

Als quinze anys, després d' una infantesa y pubertat innocent y caritativa, passá á l' Universitat d' Alcalá, distingintse por son ingèni, virtut y seriedat. Nombrat catedràtich de Filosofia als 26 anys, pen saren elevarló á una de les primeres dignidats Eclesiásticas, però ell, resolt á emprende una vida retirada, vá entrá en l' Orde dels ermitans de Sant Agustí l' añ 1518, el mateix dia en que Lutero sortia d' ella. Fou Prior dels convents de Salamanca, Burgos, y Valladolid, y Provincial de Andalucia y Castella.

Elegit Alcabisbe de València, els canonges, veent la seua pobresa, li oferiren 4 mil duros, qu' ell vá acceptá agrahit, envianlos totduna al Hospital per socorrer als malalts. Passava el di a visitant als pobres, instruint als ignorants, convertint pecadors, arreglant discòrdias y practicant totes ses obres de caridad.

Gastada sa salut p' els trabays y penitèncias, no pogué assistir á n' el Concili de Trento, convocat per Paulo III, y hey aná en lloch seu el Bisbe de Huesca, passant per València ab tots els altres prelats espanyols, que abans de partir volguerren aconsellar-sé ab el Sant; y cuant arribaren á Trento daren conte de que havian tengut una gran tempestat, é implorant á Sant Tomás los aparequé vestit de pontifical y calmá ses aigues, alliberantlos d' un naufrági segú.

Morí dia 8 de Setembre, als 67 anys, y Deu manifestá sa santedad ab una partida de miracles.

FRA MIGUEL.

FLORS Y FULLES

Avisam als nostros suscritors que estam preparant l' acabament d' aquest llibret; sols mancan poch fulls, y les cubertes.

DEU Y PATRIA (*)

III

Deyam día de 10 de Juriol. «¿Què pretenen els Nort-americanos? — Que España fassi bancarrota per dominar-mos en absolut, convertint les nostres iglesies en temples masònichs y protestants;.....» «Ara els masons desenfrehits y embusteros cridan per dins clups y tavernes, y proclaman y estampan, demunt els seus diaris *democràtics*, que han estat els frares qui mos han tirat á pèrdre ses illes Filipines,....»

Avuy, en lloch de seguir filant amb sa nostra eyma aquest tercer article, creim millor copiar, la *correspondencia*, que publicá *El Ancora* en día 6 del corrent, ja que als altres colègas, que tant se destaxinan p' el bé de sa nostra *Roqueta*, sembla haverlos passat per alt. Nol-tros consideram que s' en hauría de fér una tirada, y aficarlê per tots els cantons de ciutat, viles y pobles de ses desgraciades Balears. Diu axí:

MAS TRAICIONES

No con asombro, pero sí con indignación leímos ayer la carta que de Roma nos remite nuestro corresponsal, señor Maglioli, denunciándonos la nueva traición que está tramando contra España, la masonería.

Lean nuestros lectores dicha carta, que por su gravedad va en lugar preferente: no dejen de copiarla nuestros colegas de provincias, conforme lo hicieron con el artículo *Paz no, traición sí*; sobre todo, que corra la noticia; que se difunda la nueva iniquidad que están tramando los hijos del triángulo; que nadie ignore en España la felonía que en estos momentos está preparando esa asociación nefanda, que algunos bobos tienen aún por inofensiva; que en todos los rincones de la Península suene un grito de protesta contra la secta traidora que, después de habernos robado la fe y las colonias, intenta echar mano ahora de las Baleares y Canarias...

No nos dirigiremos al Gobierno, y ya pueden suponer porque razón nuestros lectores; nos dirigimos al país, nos dirigimos al pueblo ¿qué español será sordo á nuestro llamamiento?

Dice así la carta:

Roma 29 de Agosto de 1898.

«Terminaba mi carta de ayer, previniéndoles que próximamente, trataría de un asunto de interés general, pero que á ustedes, los españoles, les toca más de cerca.

Aludía á un complot fraguado por la masonería universal, con el objeto de arrebatár á España *parte de las Baleares y Canarias, sino todas esas Islas.*

¡Cómo lo leen ustedes! Ni más, ni menos. He aquí la trama: la cuestión filipina será el caballo de batalla en las conferencias que próximamente han de abrirse en París. La consigna masónica es que, cuando se dilucide el punto aquel, aprieten las clavijas los comisionados yanquis, exigiendo concesiones territoriales y allí donde no alcancen éstas, otras no menores en el terreno civil y mercantil. Por el contrario, á tenor de la propia consigna, la misión de los delegados españoles ha de consistir en oponerse resueltamente éstos á las abusivas pretensiones de los norteamericanos.

Entra igualmente en el plan masónico, que de esas enconadísimas discusiones surja un rompimiento en las negociaciones que traerá aparejada la inmediata ruptura de hostilidades. Y... ya llegamos al desenlace. *La escuadra de Sampson se dirigirá á las Baleares, y, si le dan tiempo, á las Canarias, para enarbolar en dichas Islas el pabellón estrellado.*

El objetivo principal de la expedición de Sampson será Mahón, plaza que quiere entregar á Inglaterra la masonería, después de firmada la paz definitiva. Y ahora comprenderán ustedes porque razón durante esa guerra los ingleses han violado las leyes de neutralidad en beneficio de sus hermanos del Norte-América.

Observe usted, me decía la persona á la cual debo esas revelaciones y que muy encarecidamente encomiendo á las oraciones de ustedes, que hasta el presente todo va encaminado al fin que se propone la secta.

Faltaba una cuestión batallona que suscitare la enconada polémica, preludio de la ruptura; y sobreviene la imprevista noticia de la rendición de Manila, que facilitará abundante materia para la discusión. Y á propósito: hablando de la acción masónica en Filipinas decíame mi interlocutor que el tejemaneje de la masonería filipina es un señor Sagrario, Gran Oriente de España. ¿Conocen ustedes á ese Pájaro?

Era menester también que la escuadra de Sampson salvara las 3.400 millas que la separan de la Península é islas adyacentes; y buena prisa se dió el h. Mac-Kinley en pregonar con tiempo sus propósitos de mandar la escuadra aquella á las costas europeas, bajo el pretexto de una vanidosa manifestación naval.

Precisaba igualmente que ni en Baleares, ni en Canarias hubiera soldados en número bastante para dar al traste con los planes de la masonería, bien impidiendo su realización con una resistencia heroica, bien retardándola unos días, con lo cual no habría sorpresa, compañera inseparable de todos los ladrones, como es sabido; y leí el otro día en el *Diario Catalán* un suelto de *El Ejército Español*, en el cual lamentábase ese periódico de que se dejaran sin tropas aquellas islas, apuntando de paso el mismo peligro que yo señalo, explicando al propio tiempo sus causas.

Finalmente: tenían que aflojarse los lazos, especialmente los religiosos, que unen á los naturales de las islas aquellas con España, para luego predisponerlos en favor de sus nuevos dominadores; y *también tiene seides la masonería en aquellos lugares, que están preparando poquito á poco la levadura separatista.* ¡Mi interlocutor llegó á citar nombres propios, que por cierto corresponden á personas que ocupan cargo oficial!

Esto es todo. Ahora añadiré, sin que se entienda que intento convertirme en fiador: quien me ha hecho esas revelaciones podía muy bien saberlas, y por la disposición de ánimo en que se encontraba al hacérmelas, pienso que decía verdad.

De esta carta hagan ustedes el uso que juzguen más conveniente, excepto publicar el nombre del denunciante de tales revelaciones. Bien lo quisiera este; pero yo no lo estimo oportuno. Sobre no ser conveniente turbar el retiro en que por misericordia de Dios vive estos días esa persona, no sería tampoco caritativo entregarla á las iras de la masonería, que como dice Su Santidad León XIII, en su admirable Encíclica *Humanum genus*, no es raro dé muerte á los que revelan sus secretos «con tal audacia y destreza que el asesino burla muy á menudo las pesquisas de la policía y el castigo de la justicia.»

E. Maglioli.

(*) Mirau els números 64 y 75.

Per tot comentari sols hey afegirem tres observacions:

1.^a Es veritat que sortiren de Mallorca ses tropes que havien vengut á guarnirla, y que s' han desmuntat alguns canons de las noves bateries:

2.^a Es veritat que Palma está infestada de *Masonaria*, y..... molts de catòlics (hem de creure que per ignorancia) s' agabellan amb los seus afiliats y los protegeixen.

3.^a Es veritat que quant unes *correspondencias*, tan formals y graves com la mostra publicada, no alsan es ventrey als qui fan d' amos y majorals dels pobles, sols hey há que oferir á Deu el sacrifici de les nostres vides, y, envergoñits y afrontats, emigrar d' una patria que se dexa aufergar mans plegades per alguns dels seus fills traydors, prostituïts y extrangerisats.

VERAMITA.

À UN BORRATXO

Cinquanta en dus en es *jou*
y ja vas xoroy d' un *pèu*:
¿encara agafas es *mèu*
y encara es señy no tens *tou*?

¿Sa miseria gens te *còu*
ni desitjes viure en *pau*
que tu y ta esposa *estau*
sempre en guèrra, sensa un *sòu*?

Vas desbocat! Te planch, *Pau*;
vas á caure dins un *pou*...
¿Y un dit de señy no 't diu: *ou*
ó es teu gran toix te diu: *cau*?

Ta boca no sab que *bèu*,
es téu cap ja ne té *pròu*
y es ventre 't demana *bròu*
y que 'l va dañant no *vèu*.

Ta llengua no sap que *diu*
quant t' evapores de *nòu*,
perqu' es motor que la *mòu*
pèrd es freno y tot *desdiu*.

Es téu criteri *decau*,
sa téua honra pert es *prèu*
sa miseria ja t' *ajèu*
dins un trist y ferest *cau*.

A n' es teus fiys dones *crèu*
los robes lo qu' es just *séu*,
quant te creus qu' es méu es *téu*
y que rès á ningú *déu*.

Tanca, *Pau*, sa porta amb *clau*
de sa gola que 't diu: *bèu*;
mira per tot ben *arrèu*
que no vaja á fons la *nau*.

Si amb axò no 't fer es *viu*
y 'm fas oreyes de *bòu*
me 'n haurá gordat un *òu*
Mèstre Juan *Escriviú*.

FEROSTAS.

PLOMADES

¡Pobrets!

Als primers los verem arribar esblancahits, colrats y decayguts. Aqueixes guardes d' anyells humans han passat p' els carrers de Palma, casi, casi sense despertar la curiosidad pública.

La caridat ceremoniosa y semi-oficial, deposita una llimosna dins ses mans que, fins ha poch, aguantaren un fusell; y els pobres atlots, s' en van de cap á les seues llars ahont, d' un, en un caurán dins la fossa comuna, del tot olvidats.

Mos toca fér qualche cosa més per aqueis pobrets repatriats.

No demanám una *Lley* per l' estil de sa dels sargents. Però sí assistència facultativa p' els que arriban malalts; aliment p' els que están bònns; y trabay honrat p' els que tengan forces per fér feyna.

A Mallorca hey ha grans possessions que, dividides, centuplicarien sa riquesa.

¿Perquè no intentarhó, donant ses terres als qui del camp exiren per anar á defensar la Patria?

Guañarien els propietaris y els pòbres repatriats; y sentiriam la grandíssima satisfacció d' haver cumplit nostron devêr.

¡Han sufert tant aquests desgraciats! Han estat tan vius los seus dolors y ses angoxas, que bé merexen prèmi els seus servicis.

Si los dexám abandonats á la ventura, sa febre que los røega, alimentada per la misèria, y les begudes amb á que cercan endormissar sos patiments, serán la podadora que que anirá esmotxant ses miserables existències.

Son pervindre dependeix de nòltros, dels qui no hem anat *allá*, ni hem près més part en la guerra que criticarlá dins tertúlies y cafès; después de saciáts, mentres ells patian set y fam.

No basta per aquests atlots una *llimosna oficial*. Han menester la *tutela* de tots, per lliberarsê de la mort; per á que en arribar als seus poblets de casetes blanques revoltades d' abres esponerosos, no sía per ells el trist desxondir d' un somi dins la misèria.

Rebiguem els *restos* de lo que va ser el nostro ecsèrcit, coma rellíquies que no deuen, que no poden ser abandonades.

(Fins aquí vá traduhit de l' article *Plumasos* estampat día 9 del corrent p' el nostre colega de Palma *La Correspondencia*.)

MALLORCA DOMINICAL sent y pensa d' igual manera. Tants de vagos, tants de malfactors, tants de perduts troban padrins y mèdis per viure y per fer ca-seua, dins Mallorca; y ¿no seria una afronta y una iniquitat que els nostros germanets repatriats se morissen per falta de sa nostra Caritat?..... Es hora d' ajudar de bon de veres á la benemèrita *Junta de Protecció als soldats*.

Mallorquins honrats: que anau de festes, ó no vos plañeu rès de golosines, ó vos comprau alhaques sens profit, ¡manco malgastar y més llimosnes!

Oració de S. Bernat

Recordauvos Mare Vèrge
Que ja may s'ha ohit dir
Que, aquell que á vos eus invoca
Humillat y arrepenit,
De vostra dulce assistència
Desamparat s'haja vist.

A, vos Vèrge de les vèrges,
Acudesch y en vos confiy;
No vulgau, Mare del Verbo,
Mes pregáries desohir,
Ascoltaules, favorable,
Y siau Mare per mí.

PROVERBIS ESCULLITS

D'ENTRE EL MILENAR QUE DICTÁ MESTRE RAMON LULL

XXVI.—*De Abstinència*

Absten ta voluntat y no ton enteniment.
Qui no s'absté quant es franch abstense quant es
sotmés.

Qui s'absté de fer mal, no s'en penet.
Sens abstinència no pots esser savi.

A major perill major abstinència.

XXVI.—*De Humilitat*

Ab humilitat haurás pau, é fugirás á guèrra.
A ton major, é igual, é menor síes humil.
Ab humilitat humiliarás l'orgullós.
Humilía ton poder al poder de Deu.
Humilitat per amor es més alta que humilitat per
pahor.

XXVIII.—*De Pietat*

Pietat excita á hom á donar y á perdonar.
Pietat encalsa pau y fuig á guèrra.
Si no has pietat, ¿qui haurá pietat de tú?
A ta pietat no vestas gonella de hipocresía.
Tant val pietat, que no la podrias comprar.

XXIX.—*De Devoció*

Contemplació es fontana d'ahont ixen devotes pa-
raules.

Devoció sadolla y engreixa l'ánima, debilitant lo còs.
Ab devoció coneixerás si en gracia de Deu estás.
L'inimich-major del pecat es la devoció.
Devoció es filla de caritat y de pietat.

XXX.—*De Oració*

Oració no es vera sens devoció.
Si estás en pecat, no fassis á Deu oració sens con-
trició.

Oració general pot ser més bona que especial.

Qui prega y s'escusa á sí mateix s'acusa.

Tots los demònis no han tan gran poder com bona
oració.

(Continuará.)

LO PINAR

Creixen dins la vall hermosa
Abrinats els pinotells,
Donant ombra delitosa
Sos escabeyats pomells.

Hey fan bellugós estatje
Ancellets de tot color,
Que ab son alegre llenguatje
Alaban al Crèador.

Y, mentre 'l sol guaña altura
Y 'ls escolt embadalit,
¡Del pinar dins la clarura,
Que alena de á pler, mon pit!

CRONICÓ DEL MES DE SETEMBRE

Día 8.—La suscricció per regalar un tèrn á la Vèrge
de Lluch pujava 528'16 pessetes.

Día 9.—Se trobava á Palma una secció de soldats en-
giñers, per establir un servici de coloms missatgers des-
de aquí á Barcelona.

Día 10.—Arribaren 30 soldats mallorquins repatriats,
y foren socorreguts; sols á un l'hagueren de conduhir en
carruatge.

Día 11.—Se feren festas, dedicades al *Nom de María*,
en la Bonanova, en el *Pont d'Inca* y á Son Sardina.

—El vespre, la banda de música del Regional en el
Born estrená una melodia popular de D. Antòni Nogue-
ra, titulada *Flór de murta*, que agradá molt. També ex-
trená un pas doble del Sr. Rivas. Diumenje passat ha-
vían dat á coneixer uns walsos originals del Sr. D. Antòni
Morell y Bellet.

MALLORCA uneix ses mambelletes als qui aplaudiren
ses obres de dits artistes, paisáns de còr regionalista.

Día 12.—Una doneta de 70 añys caygué dins es vall
devés el Pont de sa porta de Sta. Catalina; y l'ondemá
va morir. (a. c. s.)

Día 13.—Después de temps molt sech y calurós, rom-
pé á ploure dins tota Mallorca.

—Caygué un llamp sobre el campaneret del oratori
dels *Germans terciaris* del Carme, en l'Arraval de Santa
Catalina, croxintlo un poch. Un altre dexá asfíxiada
á nna dona, en el *Terreno*; y un altre matá un carreté
entre Petra y Manacor. (a. c. s.)

Ses avengudes foren tan fortes devés el torrent dels
gats, á Manacor, que s'en dugueren els terraplens del fe-
rro-carril, destruhintlós en tres kilometros de llargaria.

Día 14.—Arribaren á Palma 9 soldats repatriats de
Cuba.

Día 15.—Corrian noticies de que molts d'obrèrs ciu-
tadans, se preparavan per emigrar de cap á la República
Argentina.

♦ F. ♦

ENVINAGRAT Y RONXETES

Día dotze del corrent en mitj des carrer de Colon hey
feren barayar dos *cans de bòu*, durant mitj hora. El señor
Batle imposá 5 duros de multa á cada un dels seus amos
(cas de que 's trobassin) pues quant hi arribá es segon
comandant Moyá no n'hi havia cap. (*La Almudaina*.)

Si se multás als *señors canés* que tenen Palma enca-
nada y se fessin *efectives* ses multes, s' Ajuntament ten-
dría per extingir sos deutes. Però, ¿Quin municipal gosa
envestir á un *ca grós*?

S

¡Bon-hora Porros!—L'Emperador de Rusia (no
hauria de ser russo), ara proposa el *desarme general* á
ses grans potències;... después que aquestas han presen-
ciat mans plegades com robaven á l'Espanya ses tèrres d'
Ultramar. ¿Y per què, dit señor y companys de cetro, no
feren cas del Papa Lleo XIII, fá alguns añs, quant pro-
posava lo meteix? Si á Rusia li robassin una grapada de
tèrra, va de messions, que en lloch de desarmarsé, enca-
ra s'armaria més.

Per desgracia, com en el món mancan *homos de bona
voluntat*, no hey ha que esperar pau, per ara.

¡Deu vulga que anem errats!